

## Lessuggesties bij:



## Gevonden

Cees van den Berg  
Uitgeverij Lemniscaat

**Vakken of lesonderdelen:** taal, muziek,  
burgerschap, aardrijkskunde, handenarbeid,  
koken

ISBN: 9789047712831  
Prijs: € 14,95

### Over het boek:

Frietje is zo'n meisje dat wil zorgen voor alle verloren dieren die ze aantreft: zwervhonden, verdwaalde schildpadden... En een oude man die met zijn pantoffels aan midden op het fietspad staat en niet meer weet wie hij is. Frietje noemt de man "meneer Fritz" en neemt hem mee naar huis. Daar weten haar ouders niet goed wat ze met de situatie aan moeten. De politie wordt erbij gehaald, de zorg wordt ingeschakeld. En voorlopig mag meneer Fritz even blijven logeren, want om hem nou de nacht door te laten brengen in een cel is ook zo wat... Frietje is vastberaden om uit te zoeken wie meneer Fritz is. Haar pogingen om hem zijn geheugen terug te laten vinden, leveren vrolijke situaties op – maar makkelijk gaat het niet. Gaandeweg ontstaat er een bijzondere vriendschap.

### Over de auteur:

Cees van den Berg is muzikant en schrijver. Na jarenlang in bandjes basgitaar gespeeld te hebben – en later contrabas – vond hij het tijd om ook te gaan schrijven. Hij begon, natuurlijk, als muzikrecensent en interviewer en debuteerde in 2016 met zijn kinderboek *Lotje Later*. *Gevonden* is zijn eerste boek bij Lemniscaat.

**Thema's:** vriendschap, verward zijn, zoektocht, familie, restaurant

## Lessuggesties

<b>Doelgroep:</b>	<i>Gevonden</i> is geschikt voor kinderen vanaf 9 jaar. Onderstaande opdrachten zijn bedoeld voor leerlingen vanaf groep 6 van de basisschool.
<b>Tijdsinvestering:</b>	Afhankelijk van de gekozen opdrachten variërend van een half lesuur tot meerdere uren.
<b>Uitvoering:</b>	Klassikale of individuele start, vervolginvulling zowel individueel als in groepjes mogelijk.

## Inleiding

Zet uw leerlingen in een kring en voer een gesprek over grootouders. Check vooraf wie grootouders heeft en houd rekening met gevoeligheden en emoties.

Vergelijk de leeftijden van grootouders, wie heeft de jongste, wie de oudste? Werken ze nog? Wat doen de grootouders als ze niet meer werken? Zijn er hobby's? Vrijwilligerswerk? Zorg voor anderen (mantelzorg)?

Breng het gesprek op gezondheid. Zijn er grootouders met wie het op dit vlak niet zo goed gaat? Kunnen (en willen) uw leerlingen daar iets over zeggen? Wat gebeurt er soms wanneer mensen ouder worden? Hoe komt dat? Wat kun je als (klein)kind doen voor je (groot)ouder als de gezondheid te wensen over laat?

Vertel dat sommige oudere mensen een beetje in de war kunnen raken en vergeetachtig kunnen worden. Dat heeft te maken met het feit dat de hersens binnenkomende informatie niet meer zo goed kunnen verwerken. Dementie is een ziekte die hiermee te maken heeft. Door dementie vergeten mensen misschien welke dag het is of hoe je heet en wie je bent of wie zij zelf zijn. Laat leerlingen met ervaring met dementie vertellen, als ze dat kunnen, hoe dit werkt. Vertel vervolgens dat er artsen zijn die kunnen onderzoeken hoe de conditie van de hersenen is.

Vertel nu dat Frietje uit *Gevonden* midden op straat een man aantreft die ook in de war is. Hij weet niet meer hoe hij heet of waar hij woont en hij draagt pantoffels in plaats van schoenen. Niemand weet wat er met de man aan de hand is maar Frietje laat hem niet zomaar op straat staan. Ze ontfermt zich over hem en gaat op zoek naar zijn naam. Tot ze die weet mag de man van haar en haar ouders bij hen logeren.

Tip: vraag uw leerlingen hoe Frietje kan proberen te achterhalen wie de man is. Hoe zouden uw leerlingen dat zelf doen? Inventariseer de mogelijkheden.

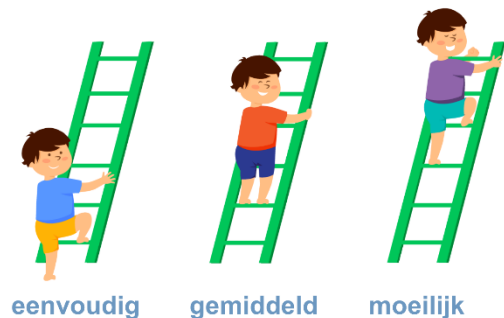
Verklap hier alvast dat de verwarring van de man niet voortkomt uit dementie maar daar wel op lijkt. Zeg dat Frietje haar uiterste best moet doen om de man te helpen en er achter te komen wie hij is en waarom hij zijn geheugen is kwijtgeraakt.

Bied nu het boek aan of stap over naar één of meer van de volgende lessuggesties.

## Uitvoering

Maak een selectie uit de onderstaande lessuggesties en leid deze in bij de leerlingen.

De moeilijkheidsgraad van de opdrachten wordt weergegeven met behulp van de volgende symbolen:



### Leesverslag

Maak een leesverslag met behulp van het formulier dat in de bijlagen is opgenomen.



### De Tweede Wals van Dmitri Sjostakovitsj

Dmitri Sjostakovitsj was een Russische componist en pianist. Hij leefde van 1906 tot en met 1975. Frietje houdt erg van zijn muziek. En jij?

#### Opdracht:

Neem een leeg vel papier en een pen of potlood. Luister nu de Tweede Wals van Sjostakovitsj helemaal af. Schrijf tijdens het luisteren op het blaadje wat er in je opkomt. Dat mag alles zijn: een gevoel, een woord, een sfeer, een omgeving.

Wanneer het muziekstuk is afgelopen, schrijf je in ongeveer 250 woorden of een half blaadje wat je van deze muziek van Sjostakovitsj vindt en waarom. Maak daarbij gebruik van de dingen die hebt opgeschreven.

Een link naar de muziek vind je [hier](#).



## Een Portugese tomatensalade maken

De ouders van Frietje hebben een restaurant met de grappige naam *Kip, friet en kaviaar*. In *Gevonden* wordt veel over eten gesproken. Wij gaan ook iets lekkers maken, namelijk een Portugese tomatensalade.

### Nodig:

- een snijplank
- een mesje
- een schaal waarin je de salade kunt doen
- een grote lepel om de salade te mengen

### Ingrediënten:

- zes grote rijpe tomaten
- een groene paprika
- een ui
- een paar takjes tijm
- olijfolie
- witte balsamicoazijn
- peper
- zout

### Bereidingswijze:

**Stap 1:** vraag een volwassene om je te helpen.

**Stap 2:** snijd de tomaten voorzichtig in grove stukken.

**Stap 3:** snijd de paprika en ui juist in heel kleine blokjes.

**Stap 4:** rits de blaadjes van de takjes tijm. Alleen die gebruiken we, de rest van de takjes mag weg.

**Stap 5:** roer de olie en de azijn door elkaar. Dit is de dressing.

**Stap 6:** meng de ingrediënten door elkaar, strooi de tijmblaadjes erover heen en giet de dressing erover.

**Stap 7:** proef of de salade lekker genoeg is. Eventueel kun je er nog wat zout en/of peper over strooien. Vergeet niet opnieuw te mengen wanneer je dat toevoegt.

**Stap 8:** eet smakelijk!



## Identificeren

Meneer Fritz moet zich identificeren. In Nederland moet iedereen, vanaf veertien jaar, dat kunnen doen. Identificeren kan met behulp van een paspoort of een ID-kaart. Misschien heb je er zelf al één?

### Opdracht:

Maak een nep-paspoort voor jezelf. Zoek eerst uit hoe hij er ongeveer uit moet zien zodat je jouw paspoort er een beetje op kunt laten lijken. Achterhaal vervolgens welke gegevens op een echt paspoort staan. Deze moeten ook allemaal op je eigen nep-paspoort terugkomen. Teken tenslotte een portret van jezelf. Dat komt in plaats van de foto die op een echt paspoort staat.

Extra: als je naar verschillende landen in de wereld reist, krijg je bij de douane soms een stempel van die landen. Naar welk land zou jij willen reizen? Hoe zien de stempels van dat land eruit? Als je dat kunt achterhalen mag je ze natekenen, anders verzin je ze zelf. Zet ze in je eigen paspoort.

### Voor de docent:

U kunt differentiatie in deze opdracht aanbrenge door een deel van de leerlingen op zoek te laten gaan naar functie, gebruik en veiligheidsmaatregelen van identificatiemiddelen.



## Opsporing verzocht!

Frietje maakt een poster met de afbeelding van meneer Fritz. Die hangt ze op verschillende plaatsen in haar woonplaats. Iemand die zo'n poster ziet en meneer Fritz kent, kan dan informatie over hem komen brengen. Wie wil jij opsporen?

### Opdracht:

Maak je eigen *Opsporing verzocht*-poster. Kies een denkbeeldig iemand die je wilt opsporen, bijvoorbeeld een klasgenoot of een beroemdheid, en teken hem of haar zo goed mogelijk na. Je kunt eventueel gebruik maken van het postersjabloon in de bijlagen maar je mag de poster natuurlijk ook helemaal zelf ontwerpen.



## Dierenmishandeling

Frietje heeft lang geleden een hond in het bos gevonden. Die was daar achtergelaten door zijn baasje. Ze nam hem mee naar huis en noemde hem Wolf.

Elke zomer worden er dieren in het bos achtergelaten omdat hun baasje niet langer voor ze kan of wil zorgen. Je reinste dierenmishandeling.

### Opdracht:

Maak een poster waarop je protesteert tegen dierenmishandeling. Maak goed duidelijk waarom je er tegen protesteert en voor welk dier je opkomt. Natuurlijk mag je ook opkomen voor verschillende soorten dieren of voor alle dieren tegelijk. Zorg op je poster voor een goede afwisseling tussen letters en beeld. Er moet dus ook een tekening of andere afbeelding op je poster komen te staan.



### Soorten dokters

Meneer Fritz moet naar een dokter die zijn hersenen gaat onderzoeken. Er zijn veel verschillende soorten dokters. Weet jij welke dokter wat onderzoekt?

### Opdracht:

Trek een lijn van de juiste dokter naar het juiste vakgebied.

Pediater	een arts die onderzoekt waaraan een overledene is gestorven
Dermatoloog	een arts die mensen onder narcose brengt wanneer ze een operatie moeten ondergaan
Internist	een arts die zich bezighoudt met alles dat met de urinewegen van man en vrouw te maken heeft
Hematoloog	een arts die zich bezighoudt met de inwendige organen van een patiënt
Anesthesist	een kinderarts
Forensisch patholoog-anatoom	een arts die gespecialiseerd is in kanker
Uroloog	een huidarts
Oncoloog	een arts die zich bezig houdt met afwijkingen in het bloed



### Een vroeger-verhaal maken

Frietje uit *Gevonden* bedenkt een *vroeger-verhaal* voor meneer Fritz. Dat *vroeger-verhaal* vertelt zogenaamd wie meneer Frits ooit was, waar hij woonde, wat hij heeft meegemaakt, waar hij werkte.

### Opdracht:

Verzin voor jezelf ook een *vroeger*-verhaal en schrijf dat verhaal op. Je mag alles bedenken: dat je eigenlijk een koningskind bent, de zoon van een profvoetballer, een buitenaards wezen. Je verhaal moet alleen wel zo geloofwaardig mogelijk worden opgeschreven. Als iedereen klaar is met deze opdracht, worden de verhalen voorgelezen.

#### Voor de docent:

U kunt er ook voor kiezen de verhalen op te nemen terwijl ze worden voorgelezen of ze door iemand anders dan de schrijver te laten voorlezen. Kunnen de medeleerlingen raden wie welk verhaal heeft bedacht?

Wanneer u de verhalen opneemt, is de verzameling wellicht een leuke toevoeging voor een ouderavond.



### Gebruiksaanwijzing voor vaders/moeders/verzorgers/meesters/juffen

De moeder van Frietje zegt op bladzijde 19 van *Gevonden* dat haar man een gebruiksaanwijzing heeft.

#### Opdracht

Kies een volwassene uit je omgeving en maak een gebruiksaanwijzing voor hem of haar. Je mag ook je juf of meester kiezen. Denk wel eerst goed na over wat er in de gebruiksaanwijzing moet komen te staan. Ook moet je van tevoren goed hebben nagedacht over het doel van de volwassene. Immers: een gebruiksaanwijzing is nodig om te begrijpen hoe je iets (of iemand in dit geval) kunt gebruiken.



### Portugal

De moeder van Frietje is Portugees. Wat weet jij over Portugal?

#### Opdracht 1:

Maak een Leporello over Portugal. Wat een Leporello is of hoe je er een maakt, kan je meester of juf je vertellen.

#### Voor de docent:

Op [lesmaker.be](http://lesmaker.be) vindt u informatie over de opbouw en de uitvoering van een Leporello. Onderwerpen die uw leerlingen kunnen uitwerken zijn bijvoorbeeld de ligging van het land, de taal, de keuken, de geschiedenis, belangrijke sporters, flora en fauna, de grootste steden, klimaat, geld, enzovoort.

### Opdracht 2:

Maak een Memory-spel Nederlands-Portugees. Je gaat als volgt te werk.

**Stap 1:** Maak minstens dertig kaartjes van ongeveer zeven bij zeven centimeter.

**Stap 2:** Bedenk vijftien niet al te moeilijke Nederlandse woorden. Je kunt bijvoorbeeld kiezen voor voorwerpen zoals tafel, stoel, raam, deur, school, enzovoort. Schrijf op vijftien kaartjes een van de Nederlandse woorden.

**Stap 3:** Ga nu naar een vertaalwebsite, bijvoorbeeld [www.vertalen.nu](http://www.vertalen.nu). Kies daarbij als eerste taal Nederlands en als tweede taal Portugees. Voer één voor één de woorden in die je op je vijftien kaartjes hebt genoteerd. Schrijf het vertaalde Portugees woord op een van de andere kaartjes. Als het goed is heb je nu vijftien kaartjes met Nederlandse woorden en vijftien kaartjes met de vertalingen ervan in het Portugees.

**Stap 4:** Leg al je kaartjes op tafel met de lege kant naar boven. Nodig een klasgenoot uit en speel Memory waarbij je de Nederlandse woorden en de bijbehorende Portugees vertaling bij elkaar probeert te vinden.



### Stijldansen wals

Frietje uit *Gezonden* houdt van stijldansen.

### Opdracht 1:

Ga op zoek naar een ouder of leerkracht die kan stijldansen en vraag hem of haar om jou de wals te leren. Het leukst is natuurlijk om dat te leren op de muziek die Frietje zo mooi vindt: de *Tweede Wals* van Dmitri Sjostakovitsj.

Bij sommige liedjes van *Kinderen voor kinderen* is ook een dans gemaakt, bijvoorbeeld bij *Fitlala*.

### Opdracht 2:

Leer jezelf het dansje van *Fitlala* aan met behulp van deze [video](#).



### Ruimteschip

Meneer Fritz denkt op een zeker moment dat hij een buitenaards wezen is dat met een ruimteschip naar de aarde is gekomen. Heb jij enig idee hoe een ruimteschip eruit ziet?

### Opdracht:

Ontwerp, bouw of teken je eigen ruimteschip. Dat kun je doen in het klein en alleen, maar leuker is natuurlijk om een gigantisch ruimteschip te tekenen of te bouwen met je hele klas.



## Afronding

Plan een dag(deel) in waarop uw leerlingen de verschillende opdrachten die ze hebben uitgevoerd, kunnen presenteren. U kunt dit bijvoorbeeld doen op een presentatieavond of -middag, waarvoor u ook ouders, familie of andere belangstellenden kunt uitnodigen.

Als uw leerlingen de Portugese tomatensalade hebben gemaakt, maken ze die nu nog eens voor de gasten. Het ruimteschip kan wellicht tentoongesteld mét toelichting van één of meer leerlingen in de rol van gids, de opgenomen verhalen kunnen worden beluisterd.

Het zou leuk zijn als er in de school of het lokaal een (semi-) permanente plek voor het werk van de leerlingen ingeruimd kan worden.

# MIJN BOEKVERSLAG

NAAM:

DATUM:



Ik las:

---

---

---

De schrijver is:

---

---

---

Het boek gaat over:

---

---

---

Het leukst vond ik:

---

---

---

Minder leuk vond ik:

---

---

---

Ik geef het boek het cijfer:



omdat:

---

---

---

Tekening:

